

Psaní velkých písmen (VP)

- základní pravidlo: VP slouží individualizaci nějakého pojmenování , usiluje o vyjádření toho, že je nějak jedinečné
- problémy plynou z:
  - nerozhoduje vždy selský rozum, ale tradice (Moravan/ moravan – srov. lidovec)
  - na žáky může působit jako matoucí jiná praxe v cizích jazycích, fixování nesprávného pravopisu v okolním světě (třebas názvy ulic), objektivita je narušována subjektivním hlediskem (váš/ Váš, bůh/ Bůh, bible/Bible)
  - neobejdeme se bez věcných znalostí, které se prostě musíme nabídnout (žid/ Žid; brněnská univerzita/ Masarykova univerzita; severní Evropa/ Severní Amerika)
  - neumětelské překlady např. návodů fixují chybu
  - někdy se tak nesprávně nahrazuje bold, kurziva Mezi naše nejvýznamnější ~~Hodavce~~ patří ~~Myš Domáci.~~

Pravidla:

- I. vždy malé: pracovní zařazení/ funkce (ředitel, učitel, uklízečka), jazyky (čeština), učební předměty (kdy se nejedná o „titulky“: matematika, občanská výchova, fonetika a fonologie, historická mluvnice češtiny, zkouška z lexikologie - u VŠ předmětů dochází často k rozporu s PČP), dny a měsíce (pátek, leden), měny (česká koruna ×CZK), rodové a druhové jméno rostlin a živočichů (hřib smrkový, kopřiva žahavka, tur domácí)

II. **Jména osob**

Jiří Novák, Karel IV. = Karel Čtvrtý, Ladislav Pohrobek, Anežka Česká, Richard Lví srdce
Herbert von Karajan, Učitel národů, náčelník Ohlodaná kost, Jana z Arku = Panna orleánská,

Novákovi, Přemyslovci

Čech, Američan/ Neameričan, Slovan/ Neslovan, Lužický Srb, volyňský Čech, indián /
Eskymák/ Inuita

pták Ohnivák, baba Jaga, děd Vševed

stoupenci, členové,....

sokol (člen organizace Sokol)

spartán (fanoušek)

babišovec (příznivec něčí politiky)

pražan (přívrženec umírněné strany husitů), lidovec, komunist

františkán (člen řádu)

křesťan, muslim (věřící určitého náboženství)

lumírovec (přívrženec uměleckého programu spojený s časopisem Lumír)

III. **Jména hvězdářská a zeměpisná**

Mléčná dráha

souhvězdí Malý vůz

Slunce × pod jižním sluncem

Evropa; jižní Evropa, Blízký východ, Divoký západ; !Střední Asie!

Jižní Amerika

Česká republika, Spolková republika Německo, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Pobřeží Slonoviny; Společenství nezávislých států
Křivoklátsko, Polabí

Balkánský poloostrov, poloostrov Rujana

Lysá hora

Mexický záliv; boka Kotorská

Labe, řeka Svatého Vavřince, Tichá Orlice

Krkonoše, Novohradské hory, Malá Fatra

Mladá Boleslav, Světlá nad Sázavou, Kostelec nad Černými lesy, Mariánské Lázně × lázně
Teplice

ulice Botanická, třída Politických vězňů, nábřeží Kapitána Jaroše, ulice Bratří Čapků, ulice
U Splavu × Náměstí Republiky (*zast. MHD*)

sídlíště Jižní Svahy

chrám sv. Petra a Pavla, svatojakubský chrám, Svatý Jakub

dům U Dvou slunců

IV. Organizace a instituce, správní celky

Organizace spojených národů, Rada bezpečnosti Organizace spojených národů

Severoatlantická aliance

Armáda České republiky

Olomoucký kraj, !Kraj Vysočina!

Poslanecká sněmovna

Ministerstvo financí ČR × ministerstvo financí

Kancelář prezidenta republiky

Pěvecké sdružení moravských učitelů

římskokatolická církev, jednota bratrská (církev) × Českobratrská církev evangelická,

Církev adventistů sedmého dne (náboženské sdružení)

Univerzita Karlova, Karlova univerzita

Divadlo U stolu, Divadlo na Vinohradech, Národní divadlo

V. Dokumenty, názvy děl, noviny a časopisy

Dekret kutnohorský, Kutnohorský dekret

Zlatá bula sicilská

Zákoník práce

Bible/ bible, Písmo svaté

Rukopis královédvorský

Strakonický dudák aneb Hody divých žen

Hospodářské noviny, Praktická žena

VI. Názvy výrobků

automobil Škoda Octavia × oktávie

sýr Hermelín × chleba s hermelínem

minerální voda Ondrášovka × deset lahví ondrášovky

VII. Významné události, období

Pražské povstání (= Květnová revoluce)

Velká francouzská revoluce

napoleonské války, husitské války

!první světová válka!

Mezinárodní den mužů (19. 11.)

Týden argentinské kultury

Mezinárodní hudební festival Pražské jaro

Šestnácté/ 16. zimní olympijské hry

Svátek práce

Nový rok, Hromnice, Boží hod vánoční

Vánoce × advent, masopust

VIII. Vyznamenání

Řád bílého lva

Cena Egona Hostovského

Nobelova cena

IX. Vyjádření úcty

a) v dopisech, nepovinné : Přeju Vám (*jedinec i kolektiv*) hodně štěstí.....; Bez Tvého vědomí bych si sekačku nepůjčil.....

b) Vaše Excellence (oslovení velvyslance), Vaše Svatosti (oslovení papeže)

c) významná osobnost: Mistr Josef Lada × mist Jan Hus, M. J. Hus

d) zdůraznění (zcela nepovinné): Vlast, On (= Bůh)

e) náboženská úcta: z Boží milosti král, Jeho vláda nad světem